

O hříchu, spravedlnosti a soudu

text: **J 16,20-22**

čtení: J 2,1-10

písně: 619 Svítá 25 331 312 324,1.4 (VP 504)

j+s 3. 4. 2015

Velký pátek

J 2,3-10: *Když se nedostávalo vína, řekla Ježíšovi jeho matka: "Už nemají víno." Ježíš jí řekl: "Co to ode mne žádáš! Ještě nepřišla má hodina." Matka řekla služebníkům: "Udělejte, cokoli vám nařídí." Bylo tam šest kamenných nádob, určených k židovskému očišťování, každá na dvě až tři vědra. Ježíš řekl služebníkům: "Naplňte ty nádoby vodou!" I naplnili je až po okraj. Pak jim přikázal: "Teď z nich naberte a doneste správci hostiny!" Učinili tak. Jakmile správce hostiny ochutnal vodu proměněnou ve víno - nevěděl, odkud je, ale služebníci, kteří vodu nabírali, to věděli - zavolal si ženicha a řekl mu: "Každý člověk podává nejprve dobré víno, a teprve když už se hosté napijí, víno horší. Ty jsi však uchoval dobré víno až pro tuto chvíli."*

J 16,20-22: *Amen, amen, pravím vám, vy budete plakat a naříkat, ale svět se bude radovat; vy se budete rmoutit, ale váš zármutek se promění v radost. Žena, když rodí, má zármutek, neboť přišla její hodina; ale když porodí dítě, nevzpomíná už na soužení pro radost, že na svět přišel člověk. I vy máte nyní zármutek. Uvidím vás však opět a vaše srdce se zaraduje a vaši radost vám nikdo nevezme.*

Čtvrtinu knížky, kterou sepsal evangelista Jan, zabírá poslední večere, loučení s učedníky a Ježíšova modlitba za ně. Loučení je plné úvah, jak to s námi bude, až tu Ježíš nebude – sem patří i slova o zármutku, který přejde v radost (jako porodní bolesti přejdou do radosti z nového života). A chvíličku před těmito slovy zaznělo ještě cosi hodně+ zvláštního a velmi důležitého: Duch svatý (tedy Bůh sám) vám ukáže, v čem je hřích, spravedlnost a soud. Poslouchejte:

Hřích je v tom, že ve mě nevěří.

Spravedlnost v tom, že odcházím k Otci,

soud v tom, že vládce tohoto světa už je odsouzen.

(Rozumíte tomu? Učedníci moc nerozuměli. Stávalo se jim to často, někdy se báli zeptat, jindy se ptali a já o jejich rozpacích čtu rád: protože mě to ujišťuje, že víra není záležitost k naučení a prozkoušení, nelze z ní propadnout ani udělat doktorát a jsou v ní dovoleny i úplně naivní otázky, vždyť ani učedníci často Ježíšovi nerozuměli.)

Hřích je v tom, že ve mě nevěří, řekl Ježíš. Takže ne mravní úpadek nebo nějaká nezřízená špatnost: Hřích je v tom, že se svět odpojil od zdroje, jako elektrický spotřebič odpojený od elektriny, velké výkony od něj nečekejte. Auto bez benzínu, kráva bez pastvy, zkrátka něco je tu špatně (a lamentovat nad výsledky nepomáhá). Benzín není, auto jede na splašky, ale to možná není jeho vina, to je spíš průšvih a budoucí neštěstí. Motor hltá splašky a chová se trochu jak vyřazená herka a trochu jak neřízená střela ale ani jedno z toho se nejmenuje hřích – slovo hřích označuje ten první malér odpojení od zdroje (to ostatní jsou nevyhnutelné důsledky, jež nás budou trápit).

Co s ním? O tom je to druhé slovo: spravedlnost. Bůh nám ji nabízí. Jak vypadá? Že by trest za ty splašky? Nikoli: Jestliže v životě pohrdneme dobrým a spokojíme se s jakousi břečkou, Bůh coby řešení nabízí zas to dobré: Ježíš nabízí nejlepší víno právě až teď, když už došlo, až naposled (jako na jedné svatbě, pamatujete?). Ježíš přišel jako Boží velvyslanec. Velvyslanec, to je ten, kdo zastupuje panovníka a co řekne, jako by sám panovník řekl. V tomto případě Panovník s velkým P na začátku, Bůh. Ježíš přišel, nabídl to nejlepší víno, podepsal a pečeti opatřil, co bylo třeba, a teď už je pro nás učiněno všechno. Spravedlnost Boží je v tom, že břečku a slivky, kterými bereme my lidi zavděk, nahradil výborným vínem. Spravedlnost je v tom výborném Božím víně (nikoli v trestu, který byste čekali). Spravedlnost je v obnoveném připojení ke zdroji. Neznám lepší nabídku a pozvání.

Hřích, spravedlnost a do třetice soud. Soud je v tom, že slivky, splašky a náhražky všeho druhu už jsou rozeznat: už se o nich ví, zač stojí. Některé z nich po pravdě řečeno docela voní, některé i chutnají (dokonce báječně), však jimi berou lidi zavděk a někteří si bez nich neumějí život ani představit, ale jedeme po nich životem trochu jak vyřazená herka a

trochu jak neřízená střela – smysl života a cíl života je jinde a už se to ví. (Tedy: Ví to ten, kdo se neodpojí od zdroje, ale o tom už tu byla řeč.)

Takhle se Ježíš loučil s učedníky (a my ty kapitoly čteme proto, že je to vlastně vzkaz pro nás – co bude, až tu Ježíš nebude). A víte, čím to loučení uzavřel? Výzvou: “Na světě máte a budete mít soužení. Ale mějte odvahu, já jsem přemohl svět”.

Víc už jim tehdy neřekl, jen: “Nebojte se, já jsem přemohl svět.” Potom šel a nechal se zabít. Co udělá velvyslanec, jako by sám Panovník udělal. Počítám, že si učedníci představovali kapku jinou podobu toho “přemožení světa” (nejsou sami). Kdo bude číst evangelium dál, porozumí, že Ježíš přišel, nabídl to nejlepší víno, podepsal a pečeti opatřil, co bylo třeba, a teď už je pro nás učiněno všechno. Ta smrt na kříži je jako podpis a pečeť k tomu, tak to Bůh chtěl a mělo to tak být.

Nejspíš si to původně představovali jinak, ale bylo to takhle. Bůh sám se nechal zabít, a ono vyšlo najevo, že tím svět nic nevyhrál a ani smrt ne. Svět vyrval šňůru ze zdi, odpojl se od zdroje, ale tím Boha neporazil, jen vyšlo najevo, kde je chyba.

Dnes je velký pátek, den tradičně důstojně chmurný, leč nemusíme se do chmur příliš nutit: tenhle den přece znamená, že Ježíš přemohl svět. *Amen, pravím vám, budete plakat a naříkat (a svět se bude radovat), budete se rmoutit, ale váš zármutek se promění v radost.*

Na první poslech je to prosté a srozumitelné: ukřižovali ho (smutníme), ale pak vstal z mrtvých a ještě jim ukáže (radujeme se). Na druhý poslech už je to složitější: Ukřižovali ho opravdu nějací “oni” a jsem já určitě na jeho straně? Ale to přece říkal i Petr a vlastně všichni to tvrdili, že jsou jen a jen s ním, a přitom to bylo nějak jinak, než mysleli... Náš hřích není ta tehdejší vražda, když Ježíše lidi zabili, náš hřích je jinde: přece v té vyrvané šňůře, v odpojeném spojení, v břečce místo výborného vína.

Budete (z toho) mít zármutek a svět se bude radovat – aby ne, urvat se z řetězu je radostná chvíle opojné volnosti, než se zjistí, že to nebyl řetěz, ale tamta životodárná šňůra.

Budete mít zármutek, ale váš zármutek se promění v radost, řekl jim tehdy Ježíš, a o to právě jde: Zármutek se v radost sám od sebe sotva obrátí a že by k takovému zvratu našel člověk sílu sám v sobě, o tom evangelista Jan dost pochybuje. K Boží radosti nevedou žádné vytříbené duchovní techniky, nikdo vám ji neprodá, tradiční moudrost ani selský rozum ji nezaopatří. Přitom v nás lidech “plnost Boží radosti” může být, leč přichází zvenčí, ze setkání, ze vztahu.

O tom je evangelium: o urvané spojovací šňůře, kterou Bůh znovu napojil – poslal kvůli tomu mezi nás velvyslance. Nebyl to žádný vemlouvavý agent a už vůbec ne diktátor, aby nás k víře přivedl úskokem nebo násilím. Naopak: ponechal nám svobodu. Dobré víno zachoval až do konce, nabídl ho, nikoho do něj však nenutil. Radost není povinná. Radost se rodí v setkání.

Budete se rmoutit, ale váš zármutek se promění v radost, řekl Ježíš a nám se velký pátek stal slavností vůbec ne chmurnou: Protože na hřích (na odpojení od Boha) Bůh odpověděl novou nabídkou života z jeho milosti, života v lásce, života k vychutnávání. Podepsal a pečeti opatřil, co bylo třeba, a zjistilo se, že nic (ani ta smrt) nemá sílu Boha přemoci.

Uvidím vás, slíbil Ježíš, a vaše srdce se zaraďuje – a tu radost vám už nikdo nevezme. (Otatně proto jsme dnes tady v kostele.)